

**ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

В.Шаран Володимир ШАРАН

20 квітня 2021 р.

ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ

Галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

Спеціальність **014 Середня освіта (Українська мова і література)**

Освітні програми **Середня освіта (Українська мова і література, мова і література (англійська)), Середня освіта (Українська мова і література, мова і література (німецька))**

Філологічний факультет

Кафедра української мови

Кафедра української літератури та теорії літератури

Дані про практику

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг практики (кредити ЄКТС)	Особливість проведення практики	Вид контролю
Денна	IV	VIII	270 год/ 9 кредитів ЄКТС	Згідно із графіком навчального процесу	Диф. залік
Заочна	IV	VIII	270 год/ 9 кредитів ЄКТС	Згідно із графіком навчального процесу	Диф. залік

Програма складена на основі освітніх програм та навчальних планів підготовки **бакалаврів** (240 кредитів ЄКТС)

Розробники:

С.Новак
М.Паночко

Сніжана НОВАК, к.ф.н., доцент кафедри української літератури та теорії літератури

Михайло ПАНОЧКО, к.ф.н., доцент кафедри української мови

Погоджено гарантами освітніх програм

І.Дмитрів
М.Стецик

Ірина ДМИТРІВ, к.ф.н., доцент кафедри української літератури та теорії літератури

Марія СТЕЦИК, к.ф.н., доцент кафедри української мови

Схвалено на засіданні кафедри української літератури та теорії літератури

Протокол № 2 від 23 лютого 2021 р.

Завідувач кафедри Петро ІВАНІШИН

Схвалено на засіданні кафедри української мови.

Протокол № 2 від 11 лютого 2021 р.

Завідувач кафедри Петро МАЦЬКІВ

Схвалено на засіданні науково-методичної ради філологічного факультету.

Протокол № 2 від 26 лютого 2021 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету.

Протокол № 4 від 20 квітня 2021 р.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Метою педагогічної практики є розвиток у студентів бакалаврату уміння навчати української мови і літератури та іноземних мов учнів загальноосвітніх закладів I – III ступенів на базі сформованої в майбутніх педагогів філологічної компетенції та знань основ теорії методики викладання, здатність поєднувати теоретичні знання з методик викладання української мови і літератури та іноземних мов з практичною діяльністю вчителів-словесників; забезпечення практичного пізнання бакалаврами закономірностей професійної діяльності та оволодіння способами її організації; вміння вирішувати конкретні методичні завдання згідно з умовами педагогічного процесу; виховання у студентів потреби систематично поновлювати власні знання і творчо застосовувати їх у професійній діяльності.

Практиканти повинні оволодіти системою фахових умінь у процесі проведення навчально-виховної та дослідницької роботи на початковому та середньому ступенях навчання української мови і літератури та іноземних мов під час проходження педагогічної практики на IV-му курсі.

Основні завдання педагогічної практики:

1. Формування у практикантів уміння проводити уроки з використанням сучасних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності.
2. Розвиток у практикантів здатності здійснювати виховну роботу на базі вивчення української мови і літератури та іноземних мов.
3. Формування навиків виконання науково-дослідницької роботи.

У процесі педагогічної практики відбувається:

- виховання у студентів стійкого інтересу до професії вчителя, потреби в педагогічній самоосвіті;

- закріплення, поглиблення та синтезування психолого-педагогічних, методичних і філологічних знань у процесі їх використання для вирішення конкретних навчальних завдань;
- свідоме застосування студентами теорії навчання в практичній діяльності, усвідомлення її професійної значущості;
- формування та розвиток професійних навичок і вмінь;
- вироблення у студентів вміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку власної педагогічної діяльності;
- ознайомлення з сучасним етапом навчально-виховної роботи в школі, передовим педагогічним досвідом; реалізація творчого підходу до педагогічної діяльності.

Під час педагогічної практики реалізуються **загальні компетентності**:

- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність спілкуватися іноземною мовою;
- здатність працювати в команді.

та **спеціальні компетентності**:

- здатність організовувати освітній процес у закладах освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій;
- здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі освіти;
- здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Педагогічна практика передбачає безперервність та послідовність її проведення після одержання потрібного обсягу практичних навичок і вмінь відповідно до освітньої програми та навчального плану підготовки бакалаврів.

Педагогічна практика є невід'ємною частиною підготовки до вчительської діяльності майбутніх кваліфікованих фахівців, які отримують диплом бакалавра. Умовою успішного проходження педагогічної практики є опанування студентами змісту фундаментальних дисциплін (педагогіки, психології, філософії) і методик викладання української мови, української літератури та іноземних мов для навчання філологічних дисциплін у загальноосвітніх школах, гімназіях, ліцеях, спеціалізованих середніх навчальних закладах.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Основними очікуваними результатами педагогічної практики для студентів-філологів є:

- а) поглиблення і закріплення теоретичних знань з української мови і літератури та іноземних мов, отриманих студентами в університеті, здатність застосовувати ці знання на практиці в навчально-виховній роботі з учнями;
- б) уміння спостерігати та аналізувати навчально-виховну роботу, яку проводять з дітьми та підлітками;
- в) здатність, опираючись на здобуті знання, проводити навчально-виховну роботу з дітьми різних вікових категорій та індивідуальних особливостей;
- г) підготовленість бакалаврів до проведення різних типів уроків із застосуванням багатоманітних методів та педагогічних технологій, що активізують пізнавальну діяльність учнів;
- г) готовність студентів виконувати функції класних керівників, працювати зі шкільним самоврядуванням, різноманітними учнівськими організаціями, проводити індивідуальні виховні роботи з учнями;
- д) розвиток і закріплення у студентів любові до педагогічної професії, стимул до вивчення фахових дисциплін, удосконалення своїх педагогічних здібностей;
- е) прививання студентам навичок уважного ставлення до охорони здоров'я школярів.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює керівник практики університету. На філологічному факультеті відповідальними за організацію і проведення практики є декан і факультетський керівник практики.

Навчально-методичне керівництво і виконання програм педагогічної практики на філологічному факультеті забезпечують кафедри української мови, української літератури та теорії літератури, світової літератури та славістики, порівняльної педагогіки і методики викладання іноземної мови, а також кафедри педагогіки і психології.

До керівництва практикою студентів залучаються:

- а) провідні викладачі кафедр, які брали безпосередню участь у навчальному процесі з підготовки студентів з фаху, методисти кафедр;
- б) викладачі, які мають великий досвід педагогічної роботи зі спеціальності (професори, доценти);
- в) викладачі, які мають досвід роботи в навчально-виховних закладах (дошкільні установи, школи, гімназії, ліцеї).

Факультетський керівник практики: розподіляє студентів між школами; перед початком практики організовує разом із завідувачами фахових кафедр допуск студентів до проходження педагогічної практики; організовує і проводить настановчі та підсумкові конференції з питань педагогічної практики, бере участь (вибірково) у нарадах при директорові школи (на початку і в кінці практики); контролює роботу групових керівників практики, вибірково відвідує уроки, які проводять студенти, приймає заходи з ліквідації недоліків в організації практики; проводить інструктивно-методичну роботу з вчителями, які беруть участь у практиці студентів; перевіряє звітну документацію студентів; вносить пропозиції щодо поліпшення практики, бере участь у роботі кафедр та вченої ради факультету (інституту) при обговоренні питань практики студентів.

Завідувачі фахових кафедр: здійснюють навчально-методичне керівництво педагогічною практикою і несуть відповідальність за успішне її проведення;

беруть участь у виборі шкіл, які призначаються як бази педагогічної практики; розподіляють години за керівництво практикою серед найбільш підготовлених до цього членів кафедри; проводять обговорення на засіданнях кафедр планів і програм практики, повідомлень членів кафедри про хід практики; допомагають школам, проводять інструктивно-методичну роботу з вчителями, що беруть участь у практиці студентів; беруть участь у настановчих і підсумкових нарадах з питань педпрактики.

Методист зі спеціальності: бере участь у настановчих і підсумкових конференціях з питань педагогічної практики; протягом першого тижня практики затверджує індивідуальні плани студентів-практикантів і контролює їх виконання під час практик; організовує семінарські заняття з практикантами та вчителями, консультує практикантів під час підготовки до уроків, затверджує конспекти уроків, відвідує ці уроки, організовує їх обговорення і оцінює спільно з учителями кожен урок; консультує, відвідує і організовує обговорення позакласних занять, що проводяться практикантами зі спеціальності; надає науково-методичну допомогу вчителям школи і бере участь у роботі предметно-методичної комісії; перевіряє звітну документацію, оцінює навчальну і позакласну роботу студентів-практикантів, а також виставляє загальну оцінку за практику, враховуючи оцінки інших методистів.

Студент-практикант зобов'язаний виконувати усі види робіт, передбачені положенням про педагогічну практику і програмою педагогічної практики, ретельно готуватися до кожного уроку і до проведення різноманітних позакласних заходів, бути для учнів зразком організованості, дисциплінованості, ввічливості, працелюбності. Практикант підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку школи, розпорядженням адміністрації і керівників практики. У випадку невиконання вимог, що ставляться до студента, він може бути усунутий від проходження практики.

Базами педагогічної практики студентів-бакалаврів є загальноосвітні школи I - III ступенів, гімназії, ліцеї, професійно-технічні училища.

Бази педагогічної практики, за поданням фахових кафедр, закріплюються за педагогічним університетом терміном на 5 років наказом Дрогобицького

державного педагогічного університету імені Івана Франка і Управління освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації.

Перед початком практики проводиться настановча нарада з питань педагогічної практики. Присутність студентів і керівників практики від університету на ній обов'язкова. На настановчій нараді обговорюють завдання педагогічної практики, її зміст, дають рекомендації щодо її проходження, студентів ознайомлюють з наказом про розподіл між школами, керівниками практики, їм видаються скерування на практику та інша документація. Обов'язковим є проходження інструктажів з охорони праці та протипожежної безпеки.

Підсумкову нараду з педагогічної практики проводять на факультеті після завершення практики та виставлення диференційованого заліку. На нараді обговорюють підсумки педагогічної практики, надають рекомендації щодо вдосконалення проведення практики, студенти та методисти узагальнюють досвід проведеної педагогічної практики. Підсумки кожної педагогічної практики обговорюють на засіданнях фахових кафедр, а загальні підсумки педагогічних практик підбивають на радах факультетів не менше одного разу протягом навчального року.

5. ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Етапи	Завдання етапів
Підготовчий	Ознайомлення з програмою практики та вимогами щодо оформлення її результатів. Вирішення організаційних питань.
Робочий	Знайомство з умовами та базою проходження практики. Виконання програми практики.
Підсумковий	Підготовка звіту з практики. Підбиття підсумків практики. Презентація результатів практики.

Підготовчий етап практики включає в себе вирішення всіх організаційних питань. На цьому етапі представники баз практики

знайомляться з її програмою, узгоджують з керівниками практики від університету вимоги до діяльності студентів, режиму роботи, форм звітності. Далі проводять настановну конференцію, на якій присутні студенти, керівники практики від університету та баз практики. Студенти ознайомлюються з завданнями та програмою практики, зразками оформлення звітної документації.

Робочий етап практики передбачає ознайомлення студентів з базами практики; складання кожним практикантом індивідуального плану роботи; практичну діяльність відповідно до запланованого; планування, підготовку та проведення пробних уроків; консультації з керівниками практики. Протягом робочого етапу студент виконує основні завдання практики, аналізує та обговорює з керівниками практики отримані результати, визначає тему свого виступу на підсумковій конференції.

Підсумковий етап практики передбачає оформлення студентом звітної документації з практики, отримання письмової характеристики (відгуку) з місця проходження практики, в яку вносять оцінку роботи практиканта. Всі звітні матеріали здають для здійснення контролю керівникові практики від університету. Завершує практику *звітна конференція*, на якій студенти звітують про виконання програми практики. Студенти готують виступи, презентації, виставку стендів, газет, що відображають хід та результати практики. Керівники практики від університету та баз практики підбивають підсумки роботи студентів, оголошують оцінки, а також зауваження та побажання.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують під час педагогічної практики, а також застосування цих знань практично.

Зміст індивідуальних завдань та навчальної роботи студента під час педагогічної практики складається з таких видів діяльності:

- 1) знайомлення зі специфікою діяльності школи певного типу (ліцею, гімназії, загальноосвітньої та ін.);
- 2) планування навчально-виховного процесу та проведення уроків і позакласних заходів;
- 3) відвідування та подальший аналіз уроків і позакласних заходів;
- 4) участь у роботі методичного об'єднання вчителів української мови та літератури, семінарах студентів-практикантів, у засіданні педагогічної ради школи за результатами педагогічної практики, в підсумкових заходах із педпрактики;
- 5) проведення студентом наукового дослідження із зазначенням тематики.

7. ЗМІСТ ТА ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНИХ МАТЕРІАЛІВ

Під час педагогічної практики студенти ведуть таку документацію:

- 1) щоденник педагогічної практики, в якому:
 - а) ведуть психолого-педагогічний аналіз відвіданих уроків учителів і студентів-практикантів, позакласних і позашкільних заходів,
 - б) записують спостереження за окремими учнями і класом,
 - в) фіксують матеріал для виконання індивідуального завдання за період практики, написання курсових і дипломних робіт,
 - г) записують зауваження керівників практики і вчителів;
- 2) робочий зошит студента-практиканта, в якому:
 - а) планують навчальну роботу, позакласну роботу зі спеціальності, виховну роботу з класом;
 - б) пишуть звіт і висновки про практику;
- 3) поширені конспекти уроків, відповідно до вимог, які ставлять до написання конспектів уроків з фахових дисциплін;
- 4) плани-конспекти позакласних та виховних заходів;
- 5) характеристика учня;
- 6) звіт про виконання індивідуального завдання.

8. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Підбиття підсумків (захист) у формі співбесіди зі студентом за програмою практики і виставлення оцінки (заліку) проводять протягом першого тижня після закінчення практики: на кафедрі української мови або української літератури та теорії літератури після перевірки методистами поданих бакалаврами-практикантами звітів про проходження ними педагогічної практики.

Загальна форма звітності про практику – це подання оформленого відповідним чином звіту з характеристикою і оцінкою роботи практиканта та інших документів, передбачених програмою практики.

Педагогічна практика завершується диференційованим заліком. Під час виставлення загальної оцінки з педагогічної практики враховують оцінки за всі види діяльності студента-практиканта:

- 1) оцінку навчальної роботи, виставлену методистом (методистами) від кафедри з фаху;
- 2) оцінку позакласної роботи, виставлену методистом від кафедри з фаху;
- 3) оцінку за характеристику учня (класу), виставлену керівником практики від кафедри педагогіки (психології);
- 4) оцінку виховної роботи, виставлену керівником практики від кафедри педагогіки (психології).

Оцінку з педагогічної практики прирівнюють до семестрової оцінки з будь-якого предмету, яка не може бути більшою за 100 балів, що за видами діяльності студента-практиканта розподілені наступним чином:

Навчальна робота	50 балів
Позакласна робота зі спеціальності	10 балів
Виховна робота	30 балів
Оцінка за характеристику учня	10 балів

Якщо педагогічну практику проводять із двох спеціальностей, то кількість балів за навчальну роботу між I-ою та II-ою спеціальностями поділяють на 30 і 20 балів.

Загальна оцінка з педагогічної практики є сумарною оцінкою за видами діяльності.

Якщо один із видів діяльності студента-практиканта оцінено в 0 балів, то й загальну оцінку з практики виставляють 0 балів. Загальну оцінку з педагогічної практики в балах і її еквівалент за чотирибальною шкалою в залікову відомість і залікову книжку заносить і завіряє підписом методист від кафедри з I-го фаху.

Оцінку з педагогічної практики студента враховують під час визначення розміру стипендії разом з його оцінками за результатами підсумкового семестрового контролю.

Підсумкова оцінка практики може бути визначена за допомогою наступної шкали:

- Відмінно (90 – 100 (А) балів): наявні всі необхідні документи з практики; проведені уроки, позакласні та виховні заходи оцінено на відмінні оцінки; звіт написано самостійно з дотриманням формальних вимог; завдання практики пророблені і висвітлені повністю; студентом продемонстрований високий рівень обґрунтування власних ідей, висновків, творчий підхід; звіт захищено успішно, на запитання щодо звіту дано вичерпні відповіді.
- Добре (82 – 89 (В) балів): наявні всі необхідні документи з практики; проведені уроки, позакласні та виховні заходи оцінено на відмінні та добрі оцінки; звіт написано самостійно, але деякі формальні вимоги порушені; завдання практики пророблені і висвітлені не всебічно; студент демонстрував високий рівень обґрунтування власних ідей, висновків, проте вони суперечливі чи взаємовиключні.
- Добре (75 – 81 (С) балів): наявні всі необхідні документи з практики; проведені уроки, позакласні та виховні заходи оцінено на добрі оцінки;

звіт написано самостійно, але деякі формальні вимоги порушені; звіт захищено успішно, але із зауваженнями.

- Задовільно (67 – 74 (D) балів): наявні всі необхідні документи з практики; проведені уроки, позакласні та виховні заходи оцінено на добрі та задовільні оцінки; звіт засновано на плагіаті без використання посилань та/або деякі формальні вимоги порушені чи недотримані взагалі; завдання практики пророблені і висвітлені не в повному обсязі.
- Задовільно (60 – 66 (E) балів): наявні всі необхідні документи з практики, проте деякі дані недостовірні; проведені уроки, позакласні та виховні заходи оцінено на задовільні оцінки; студент продемонстрував схильність до механічної копіювання чужих ідей, висновків, вони суперечливі чи взаємовиключні; звіт ледве захищено через мало адекватні відповіді на запитання методиста.
- Незадовільно (35 – 59 (FX) балів): відсутні один чи більше документів з практики, зазначені недостовірні дані; проведені уроки, позакласні та виховні заходи оцінено на задовільні та незадовільні оцінки; звіт засновано на плагіаті без використання посилань або багато формальних вимог порушено чи не дотримано взагалі; завдання практики пророблені і висвітлені неналежним чином; студент продемонстрував схильність до механічної копіювання чужих ідей, висновків, вони суперечливі, взаємовиключні і можуть бути майже не пов'язаними з матеріалами практики.
- Незадовільно (0 – 34 (F) балів): відсутні документи із практики, зазначені недостовірні дані; проведені уроки, позакласні та виховні заходи оцінено на незадовільні оцінки; звіт повністю засновано на плагіаті; звіт не захищено через неадекватні відповіді на запитання методиста і слабку орієнтацію в матеріалах звіту.

Студенти, які не виконали програму практики і отримали незадовільну оцінку під час складання заліку, будуть скеровані на практику повторно у вільний від занять час. Терміни і умови повторного проходження практики встановлюють у кожному окремому випадку наказом ректора університету. У разі несумлінного

ставлення до практики, порушення дисципліни або повної невідповідності з програми практики студента відраховують з навчального закладу.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бондаренко Ю. Загальна модель шкільного навчання української літератури. Рівне, 2017. 398 с.
2. Ващенко Г. Загальні методи навчання: Підручник для педагогів. К.: Українська видавнича спілка, 1997. 410 с.
3. Коваль Г., Деркач Н., Наумчук М. Методика викладання української мови: Навчальний посібник для студентів. Тернопіль: Астон, 2008. 287 с.
4. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / За ред. С. Ніколаєвої: Підручник для студентів. К.: Ленвіт, 2002. 327 с.
5. Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах / За ред. М. Пентиліук: Підручник для студентів-філологів. К.: Ленвіт, 2000. 264 с.
6. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах / За заг. ред. М. Пентиліук. К.: Ленвіт, 2009. 400 с.
7. Микитюк В. Методика тестування знань та умінь з української літератури. Львів, 2015. 224 с.
8. Наукові основи методики літератури: Навчально-методичний посібник / За ред. Н. Волошиної. К.: Ленвіт, 2002. 344 с.
9. Організація педагогічної практики в кредитно-модульній системі навчання (освітньо-кваліфікаційні рівні «бакалавр», «спеціаліст») / Укл. Соловей І., Ніколаєва С., Спіцин Є. та ін. К: Ленвіт, 2006.
10. Пасічник Е. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. К., 2000. 384 с.
11. Педагогічна практика студентів-філологів: Методичні вказівки до проведення педагогічної практики з української мови та літератури для

- студентів 4-5 курсів (філологічний факультет) / Укл. М. Єфименко, О. Слижук. Запоріжжя: ЗНУ, 2006.
- 12.Плиско К. Теорія і методика навчання української мови в середній школі. Харків, 2001. 115 с.
- 13.Потапенко О., Потапенко Г. Методика викладання української мови: Навчальний посібник. К.: Вища школа, 1992. 126 с.
- 14.Пультер С., Лісовський А. Методика викладання української літератури в середній школі: Курс лекцій для студентів-філологів. Тернопіль, 2004. 144 с.
- 15.Семенов О., Базиль Л., Дятленко Т. Практика в системі фахової освіти вчителя-словесника: навчальний посібник. К.: Фенікс, 2008. 428 с.
- 16.Ситченко А. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах. Київ, 2011. 291 с
- 17.Соп'яненко К. Г. Творчий пошук нових форм, методів і засобів вивчення української літератури у сучасній середній загальноосвітній школі. Глухів, 1999. 74 с.
- 18.Токмань Г. Методика навчання української і зарубіжної літератури: самостійна робота студента. Київ : Міленіум, 2019. 110 с.
- 19.Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі: Підручник. К.: ВЦ «Академія», 2013. 312 с.
- 20.Шуляр В. Сучасний урок української літератури. Миколаїв, 2014. 552 с.
- 21.Яценко Т. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина XX – початок XXI ст.). Київ, 2016. 360 с.

Допоміжна література

22. Бандура О. М. Вивчення елементів теорії літератури у 9 – 11 класах: Посібник для вчителя. К., 1989. 160 с.
- 23.Білоусенко П., Явір В. Проблемно-ситуативні завдання на уроках української мови. К., 1992. 128 с.
24. Бондаренко Ю. Вивчення образів-персонажів літературного твору в школі: теорія і практикум. Ніжин, 2015. 216 с.

25. Волошина Н. Естетичне виховання учнів у процесі вивчення літератури. К., 1985. 104 с.
26. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник / За наук. ред. О. Галича. К.: Либідь, 2001. 488 с.
27. Голобородько В., Гнедашев В. Наукова робота учнів: програма організації науково-дослідницької діяльності учнів. Харків, 2005. 208 с.
28. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: методичний посібник / Автори-укладачі О. Пометун, Л. Пироженко. К.: А.П.Н, 2002. 135 с.
29. Кращі позакласні заходи: Учитель року / Упор. Є. Науменко, О. Чхайло. Харків: Вид. група «Основа», 2006.
30. Куцевол О. Життя і творчість письменника в дзеркалі «поетичної критики». Вінниця, 2010. 279 с
31. Марко В. Аналіз художнього твору. Київ, 2013. 280 с.
32. Нежива Л. Теорія і практика вивчення літературних напрямів українського письменства в школі. Полтава, 2016. 356 с
33. Пасічник Е. Українська література в школі. К., 1983. 319 с.
34. Пентилюк М. Культура мови і стилістика. К: Вежа, 1994. 240 с.
35. Романишина Н. Українська художня мала проза: теоретико-методичні аспекти вивчення. Рівне, 2013. 576 с.
36. Степанишин Б. Викладання української літератури в середній школі: Методичний посібник для вчителя. К.: Освіта, 1995. 255 с.
37. Степанишин Б. Література – вчитель – учень. – Київ, 1993. 240 с.
38. Токмань Г. Екзистенціально-діалогічне прочитання художнього тексту. – Ніжин, 2016. 336 с.
39. Уліщенко В. Теорія і практика інтерсуб'єктного навчання української літератури в школі. Київ, 2011. 398 с.
40. Ушкалов Л. Що таке українська література : Есеї. Львів, 2015. 352 с.
41. Щербина В., Волкова О. Інтерактивні технології на уроках української мови та літератури. Харків, 2015. 96 с
42. Явір В., Білоусенко П. Виховна робота на уроках української мови:

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] //Законодавство України, 2017. № 38-3. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір. URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001>
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки. URL: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
4. Сайт МОН України. Навчальні програми, підручники з української мови та літератури 2020 – 2021 роки. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>
5. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року [електронний ресурс]. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/
6. Державні стандарти загальної середньої освіти <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
7. Державний стандарт базової середньої освіти <https://mon.gov.ua/ua/news/uryad-zatverdiv-derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti-reforma-nova-ukrayinska-shkola-prodovzhitsya-u-5-9-klasah>